

Kursplan

Fakultetsnämnden för hälsa, socialt arbete och beteendevetenskap
Institutionen för pedagogik, psykologi och idrottsvetenskap

UV152L Läs-, skriv- och matematikutveckling i förskoleklass, 30
högskolepoäng

The Development of Basic Literacy and Numeracy in preschool
class, 30 credits

Ämnesgrupp

Utbildningsvetenskap/didaktik allmänt

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

GIN

Fastställande

Fastställd av institutionsstyrelsen vid Institutionen för pedagogik, psykologi och
idrottsvetenskap 2009-11-19

Kursplanen gäller från och med höstterminen 2010

Förkunskaper

Engelska B, Matematik A, Samhällskunskap A, Svenska B/Svenska 2B.

Förväntade studieresultat

Delkurs 1 Matematik och undervisning i förskoleklass 15 hp

Efter avslutad kurs skall studenten kunna:

- kritiskt förhålla sig till förskoleklassens uppdrag och placering i utbildningssystemet
- förhålla sig till styrdokument i matematik samt till faktorer som påverkar matematikinlärning i förskoleklass och skola och utifrån detta kunna dra egna slutsatser för sitt agerande som lärare.
- redogöra skriftligt och muntligt för elevers begreppsutveckling samt visa förmåga att använda denna kunskap i didaktiska situationer
- redogöra skriftligt och muntligt för yngre elevers utveckling av tal- och rumsuppfattning.
- använda skriftliga räknemetoder och analysera elevers räknefärdigheter
- visa förmåga att didaktiskt behandla väsentliga moment i matematik för de tidiga åren
- ge en överblick över aktuell forskning gällande yngre elever och matematik i förskoleklass

Delkurs 2: Läs- och skrivutveckling i förskoleklass, 15 hp

Efter avslutad kurs ska studenten kunna:

- problematisera förskolans och skolans kulturella påverkan på förskoleklassen
- problematisera och kritiskt förhålla sig till vad som bidrar till lärarens roll i förskoleklassen
- problematisera ämnesteorier, ämnesdidaktik samt ämnesmetodik gällande innehåll, processer, metoder och urval inom området språk-, läs- och skrivundervisning.
- visa kunskap om lärares och skrivarens språkliga, metaspråkliga och metakognitiva kompetenser
- skapa läs- och skrivintresse i kreativa och utmanande språkmiljöer för alla elever
- diskutera om betydelsen av kontextuella faktorer för språk-, läs- och skrivlärande
- självständigt analysera och ta ställning till innehåll, processer, metoder och urval inom området språk-, läs- och skrivundervisning
- granska och analysera läromedel för läs-, skrivundervisning
- analysera texter och elevproducerade texter
- problematisera bedömning som en integrerad del av en helhet: lärande, undervisning och bedömning
- problematisera det pedagogiska innehållet i förskoleklassens verksamhet utifrån flera perspektiv samt kunna problematisera integreringar inom och mellan ämnen med fokus på matematik-, läs- och skrivundervisning.

Innehåll

PROGRESSIONSLINJER

SPRÅKET SOM REDSKAP

Studenterna utvecklar såväl det egna språket som språkutveckling i ett didaktiskt perspektiv. Studenten tränas i att använda, kommunicera och förstå språkliga och matematiska begrepp.

IKT OCH LÄRANDE

Föreläsningar, arbetsformer och diskussioner via IKT-verktyg förekommer i kursen.

VETENSKAPLIG PROGRESSION

Studenterna utvecklar ett vetenskapligt förhållningssätt genom att göra vetenskapliga analyser av forskningsgrundade texter.

LÄRARPROFESSIONEN

Studenterna ges tillfälle att reflektera över hur teorier kring barns läs-, skriv- och matematiklärande kan omsättas i pedagogiskt arbete. Dessutom granskas den egna lärarrollen i utbildningssystemet.

Delkurs 1 Matematik och undervisning i förskoleklass 15 högskolepoäng

- olika perspektiv och förhållningssätt för att förstå och förhålla sig till förskoleklassens specifika villkor och praktik med fokus på matematik
- begreppsbildning, taluppfattning och rumsuppfattning med fokus på mönster, räknefärdigheter, de fyra räknesätten (främst addition och subtraktion), prealgebra, statistik, geometri och mätning)
- faktorer som påverkar matematikundervisning i skolan och som ger lust och möjlighet att lära matematik
- problemlösning, tema, IT, matematikverkstad, utomhusmatematik och undersökande arbetssätt
- dokumentation och utvärdering av kunskap i matematik
- läromedelsanalys
- aktuell forskning i matematikdidaktik

Delkurs 2 Läs- och skrivutveckling i förskoleklass 15 högskolepoäng

- olika perspektiv gällande aktuell språk, läs- och skrivforskning
- samtalets och berättandets betydelse för den grundläggande språk-, läs- och skrivutvecklingen
- läs- och skrivprocessen satt i relation till metoder och modeller för läs- och skrivlärande
- sociala och kulturella aspekter på inläring och undervisning i språk, läs- och skrivutveckling
- ämne-teori, ämnesdidaktik och ämnesmetodik kring det tidiga läs- och skrivlärandet
- genremedvetenhet
- läromedelsanalys
- strategier för att förebygga läs- och skrivsvårigheter
- dokumentation, kartläggning och bedömning
- lärarens roll i förskoleklassen samt skolans och förskolans kulturella påverkan på förskoleklassen

Undervisningsformer

Undervisningen bedrivs i arbetsformer såsom föreläsningar, seminarier, fältstudier, projektarbeten samt individuella och gemensamma uppgifter.

Examinationsformer

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

Examination sker löpande, genom deltagarnas skriftliga och muntliga insatser i kursen, samt genom ett aktivt deltagande i den nätbaserade plattformen.

För betyget Godkänd krävs att förväntade studieresultat är uppfyllda.

Betyg sätts efter varje delkurs. Betygen sammanställs och ett slutgiltigt betyg sätts på hela kursen.

Omtentamen erbjuds inom sex veckor efter ordinarie tentamenstillfälle (inom ramen för ordinarie terminstid). Antal tentamenstillfällen är begränsade till fem (Högskoleförordningen 6 kap 21 §).

Kursvärdering

Efter avslutad kurs genomförs en skriftlig kursvärdering enligt institutionens webbaserade kursvärderingsmall. Kursvärderingen sammanställs och återkopplas till studenterna samt arkiveras enligt institutionens bestämmelser.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Litteraturförteckning Delkurs 1 - Matematik och undervisning i förskoleklass 15 hp

Obligatorisk litteratur

Dahl, K & Rundgren, H.(2004). *På tal om matte i förskoleklassens vardag*. Sveriges Utbildningsradios AB.

Emanuelsson, G. M. fl. (red). (2000). *Matematik från början*. Nämnaren Tema, NCM. Göteborgs universitet.

Heiberg-Solem, I. & Lie-Reikerås, E-K. (2004). *Det matematiska barnet*. Stockholm: Natur och Kultur.

Kilborn, W. & Löving, M. (2002). *Baskunskaper i matematik*. Lund: Studentlitteratur.

Myndigheten för skolutveckling. (2006). *Förskoleklassen – i en klass för sig*. Stockholm: Liber, (72 s).

Olsson, I. & Forsbäck, M. (2006). *Utematte för meningsfullt lärande. Förskoleklass*

– *Skolår 3*. Västerås: Ingrid Olsson, (118 s). ISBN 91-976049-0-9

Pramling Samuelsson, I. & Pramling, N. (2008). *Didaktiska studier från förskola och skola*. Malmö: Gleerups Utbildning AB (delar av).

Rystedt, E. & Trygg, L. (2005). *Matematikverkstad*. Göteborg: Göteborgs universitet, NCM, (136 s).

Skolverket. (2003). *Analyschema i matematik -för åren före skolår 6*. Stockholm: Skolverket. www.skolverket.se/sb/d/260/a/14694 .

Skolverket. *Lusten att lära - med fokus på matematik. Kvalitetsgranskningar 2001-2002*. Stockholm: Skolverket.
www.skolverket.se (Finns att ladda ner).

Skolverket. *Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo94* . Stockholm: Skolverket. www.skolverket.se/sb/d/468 .

Skolverket. *Kursplan och betygskriterier för ämnet matematik*. Stockholm: Skolverket. www.skolverket.se/sb/d/165/a/8906

Kursplan och betygskriterier för ämnet matematik. www.skolverket.se/sb/d/165/a/8906

Dessutom tillkommer vetenskapliga artiklar

Litteraturförteckning Delkurs 2 - Läs- och skrivutveckling i förskoleklass 15 hp Obligatorisk litteratur

Bjar, L. (2006) (red). *Det hänger på språket*. Lund: Studentlitteratur, (delar av).

Chambers, A. (1994). *Böcker inom oss. Om boksamtal*. Stockholm: Norstedts, (170 s).

Elbro, C. (2004). *Läsning och läsundervisning*. Stockholm: Liber, (212 s).

Henriksson, L. (2006). *Nya Bokpuffar. Lekidéer kring bilderböcker och berättande i förskola och skola*. Stockholm: En bok för alla, (120 s).

Keene, E.O. & Zimmermann, S. (2003). *Tankens mosaik. Om mötet mellan text och läsare*. Uddevalla: Daidalos, (265 s).

Lundberg, I. & Herrlin, K. (2003). *God läsutveckling kartläggning och övningar*. Stockholm: Natur & Kultur, (72 s).

Längsjö, E. & Nilsson, I. (2005). *Att möta och erövra skriftspråket*. Lund: Studentlitteratur, (143 s).

Persson, A. & Wiklund, L. (2007). *Hur långt är ett äppelskal? Tematiskt arbetsätt i förskoleklass*. Stockholm: Liber

Pramling Samuelsson, I. & Pramling, N. (2008). *Didaktiska studier från förskola och skola*. Malmö: Gleerups Utbildning AB, (delar av).

Skolverket. (2003). *Att läsa och skriva -forskning och beprövad erfarenhet. 2007:4*. Stockholm: Skolverket,
www.multimedia.skolverket.se/data/object/5318/531824.pdf

Skolverket. (2005). *Kursplan med kommentarer till mål som eleverna lägst ska ha uppnått i slutet av det tredje skolåret*. Stockholm: Skolverket.

Skolverket. (2008). *Nya Språket lyfter*. Stockholm: Skolverket

Skolverket. (2008). *Kursplan med kommentarer till mål som eleverna lägst ska ha uppnått i slutet av det tredje skolåret*. Stockholm: Skolverket.
www.skolverket.se/sb/d/2016

Smith, F. (2000). *Läsning*. Stockholm: Liber, (229 s).

Taube, K. (2007). *Barns tidiga läsning*. Stockholm: Norstedts Förlag, (159 s).

Thörner, M. (2006). *Att vara sex år och börja i förskoleklass*. Projektrapport från Institutionen för Pedagogik, Nr 1:2007. Högskolan i Borås.

Utbildningsdepartementet. (1998). *Läroplan för förskolan, Lpfö 98*. Stockholm: Skolverket och Fritzes, (16 s).

Utbildningsdepartementet. (1998). *Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo94*. Västerås: Skolverket och Fritzes, (19 s).

Skönlitteratur för barn tillkommer

Dessutom tillkommer vetenskapliga artiklar